

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор Інституту археології НАН України
Член-кореспондент НАН України

Віктор Чабай
12 квітня 2026 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про Центр колективного користування науковим обладнанням Інституту археології НАН України

1. Центр колективного користування науковим обладнанням Інституту археології НАН України (далі – ЦККНО ІА НАН України) створено на базі Кабінету науково-технічної інформації (Наказ № 10 від 27 березня 2026 р.).
2. Положення про ЦККНО ІА НАН України розроблене у порядку, визначеному Законом України “Про наукову і науково-технічну діяльність” та затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 р. № 703.
3. ЦККНО ІА НАН України у своїй діяльності керується відповідно до Господарського, Цивільного та Бюджетного кодексів України, Законів України “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, Розпорядження Президії НАН України від 28.04.2004 № 322, нормами Примірного положення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21.06.2022 № 703» та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в науковій та науково-технічній сферах, з урахуванням особливостей діяльності установи та її наукової інфраструктури.
4. Метою діяльності ЦККНО ІА НАН України є забезпечення суб’єктам наукової і науково-технічної діяльності (науковцям ІА НАН України, інших вітчизняних та іноземних наукових установ і закладів вищої освіти незалежно від форми власності та відомчого підпорядкування) доступу до унікального наукового обладнання для проведення досліджень та експериментальних робіт відповідно до Регламенту доступу та користування науковим обладнанням.
До суб’єктів наукової та науково-технічної діяльності, яким можуть надаватися послуги ЦККНО ІА НАН України, належать наукові (науково-педагогічні) працівники, здобувачі вищої освіти, наукові установи, заклади вищої освіти, музеї, інші юридичні особи незалежно від форми власності, що мають відповідні наукові підрозділи, та громадські наукові організації.
Співпраця ЦККНО ІА НАН України з іншими науковими установами та закладами вищої освіти здійснюється на підставі договорів про наукове спів-

робітництво (спільну діяльність), що укладаються без об'єднання вкладів учасників та без утворення юридичної особи, з метою раціонального використання наукового обладнання під час проведення спільних досліджень і розробок.

Замовниками послуг із проведення досліджень і розробок з використанням наукового обладнання можуть бути суб'єкти наукової та науково-технічної діяльності, які не є учасниками Центру та з якими укладено відповідні договори про надання послуг (у тому числі на платній основі згідно із законодавством).

Наукові працівники та здобувачі вищої освіти ІА НАН України користуються обладнанням Центру на безоплатній основі в межах виконання планових науково-дослідних робіт, фінансування яких здійснюється за рахунок коштів загального фонду державного бюджету (бюджетної тематики Інституту)

5. Основними завданнями ЦККНО ІА НАН України є:

- сприяння реалізації державних цільових наукових і науково-технічних програм та наукових (науково-технічних) проектів за визначеними пріоритетними тематичними напрямками наукових досліджень і науково-технічних розробок;

- залучення здобувачів вищої освіти та молодих вчених до науково-дослідних робіт із використанням сучасної інструментальної бази;

- проведення спільних наукових досліджень вітчизняними та іноземними науковими установами та закладами вищої освіти з дотриманням законодавства України про захист авторських прав та інформаційної безпеки;

- сприяння міжнародному науковому співробітництву та підвищенню рівня публікаційної активності науковців за результатами проведених досліджень;

- надання консультаційної та методичної допомоги користувачам щодо роботи з науковим обладнанням (програмним забезпеченням) ЦККНО ІА НАН України.

6. ЦККНО ІА НАН України відповідно до покладених на нього завдань забезпечує:

- наявність кваліфікованого та компетентного персоналу, який забезпечує технічне обслуговування наукового обладнання, проведення регламентних та інших робіт на науковому обладнанні;

- інформаційну, технічну, консультаційну, методичну, організаційну підтримку та супроводження регламентних та інших робіт на науковому обладнанні;

- наявність плану проведення досліджень і розробок у ЦККНО ІА НАН України та графіка його роботи (у разі наявності заявок на проведення досліджень і розробок);

- наявність і дотримання регламенту доступу до наукового обладнання та користування ним;

- наявність інструкції щодо користування науковим обладнанням;

відкритий доступ до наукових даних, що отримані за рахунок державних коштів, та їх повторне використання, якщо це передбачено умовами відповідних договорів про надання послуг ЦККНО ІА НАН України, крім обмежень щодо захисту персональних даних, інформації, прав інтелектуальної власності, національної безпеки та конфіденційності місць розташування об'єктів культурної спадщини;

належне управління даними досліджень і розробок (дані, що отримані під час проведення досліджень і розробок, повинні зберігатися, архівуватися упродовж 5 років після завершення дослідження, а також бути доступними для перегляду та повторного використання);

дотримання правил етичної поведінки та академічної доброчесності учасниками ЦККНО ІА НАН України;

дотримання принципу гендерної рівності та принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

захист інформації, авторських та інших майнових і немайнових прав замовників послуг ЦККНО ІА НАН України на отримані результати, якщо це передбачено умовами відповідних договорів про надання послуг ЦККНО ІА НАН України на замовлення суб'єктів наукової та науково-технічної діяльності, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інших установ і організацій незалежно від форми власності.

7. ІА НАН України як засновник ЦККНО затверджує:

стратегію розвитку Центру;

структуру та штатний розпис Центру;

перелік наукового обладнання, що може використовуватися Центром під час виконання покладених на Центр завдань;

графік роботи Центру;

регламент доступу до наукового обладнання та користування ним;

вартість надання послуг (прейскурант) та порядок їх оплати (якщо послуги надаються на платній основі).

8. ЦККНО ІА НАН України очолює керівник, який призначається на посаду шляхом укладення з ним трудового договору та звільняється з посади засновником Центру у разі наявності відповідної одиниці у штатному розписі установи, або штатний працівник ІА НАН України, на якого покладено наказом директора виконання обов'язків керівника ЦККНО, шляхом покладання виконання обов'язків без звільнення від основної роботи. Керівник ЦККНО ІА НАН України не має права розпоряджатися науковим обладнанням, яке використовується на підставі договору про спільну наукову діяльність учасниками Центру.

Обов'язки керівника ЦККНО ІА НАН України:

здійснює керівництво роботою ЦККНО ІА НАН України, несе персональну відповідальність за організацію діяльності ЦККНО ІА НАН України;

організовує діяльність ЦККНО ІА НАН України, в тому числі щодо взаємодії із суб'єктами надання послуг, вживає заходів до підвищення ефективності роботи Центру;

має право вносити засновнику ЦККНО ІА НАН України пропозиції щодо внесення змін до штатного розпису та структури ЦККНО ІА НАН України;

організовує інформаційне забезпечення роботи ЦККНО ІА НАН України, роботу із засобами масової інформації, визначає зміст та час проведення інформаційних заходів;

сприяє створенню належних умов праці у ЦККНО ІА НАН України, вносить засновнику Центру пропозиції щодо матеріально-технічного забезпечення ЦККНО ІА НАН України;

здійснює інші повноваження, передбачені законодавством та Положенням про ЦККНО ІА НАН України, зокрема, надання послуг з проведення досліджень і розробок з використання наукового обладнання на платній основі в установленому законодавством порядку;

забезпечує контроль за дотриманням техніки безпеки та пожежної безпеки у приміщенні ЦККНО ІА НАН України.

9. Працівники ЦККНО ІА НАН України несуть дисциплінарну, матеріальну та іншу відповідальність згідно із законодавством України за неналежне виконання своїх посадових обов'язків, порушення правил техніки безпеки та умов експлуатації наукового обладнання

10. У разі залучення до діяльності ЦККНО ІА НАН України представників інших установ чи закладів вищої освіти, відповідні Учасники ЦККНО ІА НАН України укладають договір про спільну діяльність без утворення юридичної особи та без об'єднання вкладів учасників.

11. Договір про спільну діяльність має містити відомості про склад учасників, їх права та обов'язки, пріоритетні напрями діяльності, їх повноваження та порядок прийняття рішень. Також у договорі визначається порядок фінансування витрат, процедура прийняття нових учасників, виходу зі складу та припинення дії договору. Договір про спільну діяльність встановлює види робіт (послуг) та перелік наукового обладнання, що використовуватиметься. Обов'язковими додатками до договору є строк роботи фахівців у ЦККНО ІА НАН України та кошторис витрат на використання обладнання (з урахуванням амортизації, вартості витратних матеріалів, електроенергії тощо).

12. Умови договору про спільну діяльність, зокрема координація дій учасників, ведення спільних справ, порядок використання виділеного майна, покриття витрат та збитків, а також розподіл результатів спільної діяльності, визначаються за домовленістю сторін відповідно до законодавства України.

13. Учасники ЦККНО ІА НАН України мають право на доступ до наукового обладнання та отримання послуг згідно з договорами про спільну діяльність та встановленим кошторисом витрат. Кошторис включає:

відшкодування частки витрат на комунальні послуги та енергоносії, спожиті під час роботи обладнання;

витрати на амортизацію наукового обладнання;

вартість використаних витратних матеріалів;

інші експлуатаційні витрати, безпосередньо пов'язані з проведенням досліджень на замовлення Учасника.

14. Доступ до роботи з науковим обладнанням надається особам, які мають відповідну кваліфікацію, підтверджену сертифікатами або досвідом роботи, та пройшли інструктаж із техніки безпеки.

Учасники ЦККНО ІА НАН України можуть самостійно працювати з обладнанням за умови підтвердження їхньої кваліфікації та під наглядом відповідальних осіб, призначених наказом директора ІА НАН України.

Правила роботи з науковим обладнанням визначаються інструкціями з експлуатації, розробленими на основі технічних паспортів виробника, та затверджуються керівництвом Центру.

15. Учасники ЦККНО ІА НАН України зобов'язані дбайливо ставитися до наукового обладнання. Недотримання учасниками Центру інструкції щодо користування науковим обладнанням може бути підставою для розірвання договору про спільну діяльність та виходу зі складу учасників ЦККНО ІА НАН України. У разі пошкодження або знищення наукового обладнання учасник ЦККНО ІА НАН України зобов'язаний відшкодувати збитки ІА НАН України у повному обсязі згідно із законодавством. Учасники зобов'язані у наукових працях, підготовлених за результатами досліджень у Центрі, зазначати, що дослідження виконані на базі ЦККНО ІА НАН України.

16. Доступ учасників та замовників до відкритих даних та їх описів забезпечується шляхом їх розміщення в електронних депозитаріях ІА НАН України або на інших спеціалізованих інформаційних ресурсах з дотриманням вимог щодо захисту інформації з обмеженим доступом та прав інтелектуальної власності.

17. Учасники ЦККНО ІА НАН України у разі неналежного виконання своїх обов'язків, визначених Положенням про ЦККНО ІА НАН України, договором про спільну діяльність та вимогами законодавства, несуть відповідальність згідно із законодавством України.

18. Розмір заподіяної ІА НАН України матеріальної шкоди встановлюється:

за фактичними витратами — на підставі даних бухгалтерського обліку, виходячи з балансової вартості (собівартості) матеріальних цінностей

(наукового обладнання) з урахуванням зносу за встановленими нормами. Програмне забезпечення оцінюється як нематеріальний актив, що перебуває на балансі установи;

за ініціативою однієї зі сторін – шляхом проведення незалежної експертизи. Витрати на проведення експертизи покладаються на сторону, що ініціювала її проведення. Заподіяні збитки відшкодовуються у повному обсязі. У разі недосягнення згоди щодо розміру чи порядку відшкодування заподіяної шкоди спори вирішуються у судовому порядку згідно із законодавством України.

19. ЦККНО ІА НАН України може надавати послуги з проведення досліджень і розробок з використанням наукового обладнання, що закріплене за Центром, замовнику послуги.

20. Послуги з проведення досліджень і розробок з використанням наукового обладнання ЦККНО ІА НАН України надаються замовнику на платній основі відповідно докладених договорів. Вартість таких послуг визначається на основі калькуляційних витрат, що затверджується наказом директора ІА НАН України згідно із законодавством України.

21. Переважне право на користування науковим обладнанням надається учасникам ЦККНО ІА НАН України для виконання планових наукових робіт, а також замовникам послуг, дослідження яких здійснюються на замовлення держави або відповідають пріоритетним напрямкам науково-технічного розвитку, затвердженим для ІА НАН України.

22. Наукове обладнання передається, придбавається (у тому числі за договором лізингу) або обмінюється для потреб ЦККНО ІА НАН України відповідно до законодавства та відображається на балансі ІА НАН України.

23. ЦККНО ІА НАН України має право відмовляти у наданні послуг у разі, якщо заплановане дослідження або розробка заборонені законодавством, не відповідає профілю діяльності Центру, може призвести до поломки чи виходу наукового обладнання з ладу, порушення правил експлуатації або інших вимог цього Положення.

24. Фінансове забезпечення діяльності ЦККНО ІА НАН України здійснюється за рахунок бюджетних коштів, передбачених на утримання установи, а також за рахунок коштів спеціального фонду ІА НАН України, отриманих як оплата за надання Центром послуг, грантів, благодійних внесків та інших джерел, не заборонених законодавством.

25. Керівник Центру звітує про результати діяльності ЦККНО перед Вченою радою ІА НАН України не менше одного разу на рік. Звіт має містити дані про ефективність використання наукового обладнання, обсяг наданих послуг,

кількість проведених досліджень та перелік наукових публікацій, підготовлених за результатами роботи Центру .

26. У разі незадовільної роботи ЦККНО ІА НАН України, Директор інституту має право порушити питання про звільнення керівника ЦККНО ІА НАН України (згідно із законодавством про працю) або про припинення діяльності Центру. Рішення про звільнення керівника або припинення діяльності ЦККНО ІА НАН України оприлюднюється на офіційному вебсайті ІА НАН України протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття.

27. Припинення діяльності ЦККНО ІА НАН України (ліквідація або реорганізація) здійснюється за наказом Директора інституту відповідно до законодавства та цього Положення. У разі припинення діяльності ЦККНО ІА НАН України Директор інституту призначає відповідальну особу за збереження наукового обладнання, серверів та баз даних, а також визначає порядок подальшого використання накопичених цифрових масивів інформації.

28. Інформація про ЦККНО ІА НАН України, що розміщується на офіційному веб-сайті засновника ЦККНО ІА НАН України, повинна містити:

- перелік, основні характеристики (тип/марка/параметри/рік випуску/інше) наукового обладнання, найменування балансоутримувача;

- перелік досліджень і розробок, що можуть бути проведені на науковому обладнанні;

- графік роботи ЦККНО ІА НАН України та розподіл часу використання наукового обладнання між замовниками та учасниками ЦККНО ІА НАН України;

- контактні дані особи, на яку покладено обов'язки з координації надання ЦККНО ІА НАН України послуг з проведення досліджень і розробок;

- регламент доступу до наукового обладнання та користування ним;

- електронну форму заявки для проведення досліджень і розробок на науковому обладнанні;

- електронний репозитарій відкритих наукових (дослідницьких) даних;

- відомості про використання наукового обладнання, зокрема про установи, заклади вищої освіти, організації, які користувалися послугами ЦККНО ІА НАН України, дослідження і розробки, які проводилися (крім досліджень і розробок з обмеженим доступом), тривалість користування (днів або годин).

Положення про Центр колективного користування науковим обладнанням Інституту археології НАН України затверджено на засіданні Вченої ради Інституту археології НАН України 28 квітня 2026 р. (протокол № 8).